

Motion till riksdagen 2009/10:Sf206

av **Bodil Ceballos m.fl. (mp)**

Rätt till pension för utvisade

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att reglera på vilket sätt återvändande flyktingar ska garanteras att få ta del av den pension de tjänat in under tiden i Sverige.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tydligt reglera vad som ska ske med de pensionsrätter som inte kan betalas ut.

Motivering

Asylsökande som vid avslagsbeslut måste lämna landet har ofta arbetat under tiden i Sverige och då betalt skatt, inklusive inbetalningar till framtida pension. Då de sedan lämnar landet har de ingen möjlighet att få ta med sig den intjänade pensionen.

Enligt gällande regelverk är rätten till inkomstgrundad pension lika för alla, och vissa grundkrav ska vara uppfyllda. Pensionsrätt fås för ett år med en beskattad inkomst som är lägst 43,2 procent av ett prisbasbelopp. Oavsett var man sen bor har man rätt till den inkomstbaserade pensionen, det vill säga inkomstpension, tilläggspension och premiepension som man har tjänat in i Sverige. De som bor utanför EU har inte rätt till garantipension från Sverige, men det finns undantag för de länder som har särskilda avtal med Sverige.

Den allmänna pensionen kan vi alla ta ut tidigast från 61 års ålder, och den betalas ut varje månad så länge vi lever. Vi har ingen möjlighet att ta ut pensionen tidigare och inte heller att ta ut hela beloppet vid ett enda tillfälle.

För dem som bor i ett EU-land sker utbetalningar av pension i huvudsak utan större problematik, och pensionsrätt från flera länder samordnas. I dag finns det däremot inte i Sverige ett speciellt regelverk när det gäller avvisade flyktingars pensionsrätter. När de lämnar Sverige har de precis som alla andra som arbetat i landet en intjänad pensionsrätt både hos Försäkringskassan och

Fel! Okänt namn på

PPM, och den dag de uppnår pensionsåldern har de rätt att få ut sin pension var de än befinner sig i världen. En förutsättning är naturligtvis att de känner till att de har denna rätt. Någon upplysning om detta ingår inte som en naturlig del i den information som återvändande flyktingar får då de lämnar landet, frivilligt eller ofrivilligt.

Försäkringskassan har i och för sig en utredningsskyldighet för att söka reda på de personer som inte ansökt om att få ta ut sin pension då de fyllt 70 år, men när det gäller f.d. asylsökande är det i praktiken knappast möjligt. Försäkringskassan har oftast inte en aning om var personerna i fråga befinner sig eller om de är levande eller döda. Någon påminnelse kan därför inte utgå, och frågan som då infinner sig är vem denna pension i slutänden tillfaller. Några regler för detta finns inte även om det kapital som "blir över" förmodas tillfalla det övriga pensionärskollektivet.

En ordning där en person tjänar in pensionsrätt i Sverige och sedan inte kan tillgodogöra sig den på något sätt är naturligtvis inte godtagbart – i synnerhet inte som pensionsrätterna placerats och förräntats på ett individuellt konto fram till dess att pensionen tas ut.

En möjlighet att komma tillrätta med detta problem är att flyktingen får ta ut med sig den intjänade pensionsrätten redan vid återvändandet. En annan lösning är att grundlig information ges vid avresetillfället om rätten att ta ut pensionen vid 61 års ålder. Det kan naturligtvis också ge upphov till problem beroende på vilket land personen i fråga lever i, och det bör därför förenas med möjligheten att göra denna ansökan vid en svensk beskickning i hemlandet eller ett annat EU-lands beskickning i de fall en svensk sådan saknas. Ett annat problem kan vara att överföringen av pengarna från en bank till en annan kostar så mycket att det inte ens är lönt att ansöka. I sådana fall kan det kanske vara lämpligare att få ut en engångssumma istället för den månatliga överföringen.

Även vad som sker i de fall då en utflyttad persons pensionsrätt p.g.a. dödsfall inte kommer att betalas ut bör regleras tydligt då sådana regler saknas i dag.

Regeringen bör därför snarast återkomma med förslag som tydligt reglerar på vilket sätt återvändande flyktingars intjänade pension ska komma dessa personer till del samt vad som sker med de pensioner som aldrig betalas ut.

Stockholm den 24 september 2009

Bodil Ceballos (mp)

Mats Pertoft (mp)

Mehmet Kaplan (mp)